

938 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot naturalisatie van *Walther Cahn* en 23 anderen.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden, waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Soestdijk, 15 September 1948.

JULIANA

938 2

ONTWERP VAN WET

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat er aanleiding is tot naturalisatie van *Walther Cahn* en 23 anderen, die aan Ons een verzoek daartoe hebben gedaan, met overlegging — wat betreft de in de artikelen 2 en 3 genoemden voor zoveel doenlijk — van de bewijsstukken, bedoeld in artikel 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* No. 268) op het Nederlandschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 December 1938 (*Staatsblad* No. 204);

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

- 1°. *Walther Cahn*, geboren te *Remagen* (Duitsland) 20 Augustus 1886, fabrikant, wonende te *Naarden*, provincie Noordholland;
- 2°. *Albert Frischknecht*, geboren te *Schwellbrunn* (Zwitserland) 2 Februari 1887, los werkman, wonende te *Nieuw Dordrecht*, gemeente *Emmen*, provincie Drenthe;
- 3°. *Heinz Günther Granewald*, geboren te *Angermünde* (Duitsland) 27 Maart 1910, confectiefabrikant, wonende te *Aerdenhout*, gemeente *Bloemendaal*, provincie Noordholland;
- 4°. *Hendrik Johan Hubert Hamacher*, geboren te *Wittem* (Limburg) 21 Januari 1911, landbouwersknecht, wonende te *Wittem*, provincie Limburg;
- 5°. *Herbert Nikolaus Waldemar Hirschland*, geboren te *Essen* (Duitsland) 20 December 1906, koopman, wonende te *Wassenaar*, provincie Zuidholland;
- 6°. *Charlotte Hendrika Hollatz*, geboren te *Amsterdam* (Noordholland) 11 Mei 1924, kantoorbediende, wonende te *Amsterdam*, provincie Noordholland;
- 7°. *Max Heinz Honig*, geboren te *Berlijn* (Duitsland) 24 December 1908, koopman, wonende te *Wassenaar*, provincie Zuidholland;
- 8°. *Antonius Jörgens*, geboren te *Bottrop* (Duitsland) 2 Augustus 1907, handelaar in zuivelproducten, wonende te *Maasland*, provincie Zuidholland;
- 9°. *Leopold Klopfer*, geboren te *München* (Duitsland) 18 Juni 1881, technisch adviseur, wonende te *Amsterdam*, provincie Noordholland;
- 10°. *Theodorus Hubertus van Kogelenberg*, geboren te *Ittervoort* (Limburg) 18 Augustus 1888, mijnwerker, wonende te *Thorn*, provincie Limburg;
- 11°. *Gerda Agnes Wilhelmine Kukuk*, geboren te *Angermund* (Duitsland) 2 Februari 1917, huishoudkundige, wonende te *Arnhem*, provincie Gelderland;
- 12°. *Anton Pietak*, geboren te *Hutta* (Duitsland) 17 Januari 1893, procuratiehouder, wonende te *Bandoeng* (Nederlandsch-Indië);
- 13°. *Margaretha Wilhelmina Puls*, geboren te *Amsterdam* (Noordholland) 28 Januari 1865, weduwe van *Carl Anton Bernard Frölke*, zonder beroep, wonende te *Amsterdam*, provincie Noordholland;
- 14°. *Franz Wilhelm Rheinfeld*, geboren te *München-Gladbach* (Duitsland) 21 Augustus 1906, schilder, wonende te *Eygels hoven*, provincie Limburg;

15°. *Anton Stöger*, geboren te *Abwinkl-Hausham* (Duitsland) 26 Juni 1910, marktkoopman, wonende te *Bergen op Zoom*, provincie Noordbrabant;

16°. *Johannes Gerardus Vrijsen*, geboren te *Maarheeze* (Noordbrabant) 27 April 1920, assistent laborant, wonende te *Eindhoven*, provincie Noordbrabant;

17°. *Johannes Willibrord Schuwirth*, geboren te *Venlo* (Limburg) 1 Augustus 1905, hoofdonderwijzer, wonende te *Schiedam*, provincie Zuidholland.

Artikel 2

Met afwijking, voor zoveel nodig, van het bepaalde bij artikel 3, tweede en vierde lid, aanhef en onder 2°. en 3°, der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* No. 268) op het Nederlandschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 December 1938 (*Staatsblad* No. 204), wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan:

1°. *Jerzy Grygosinski*, geboren te *Warschau* (Polen) 18 Juni 1920, laborant, wonende te *Breda*, provincie Noordbrabant;

2°. *Matheus Berdinis Laporte*, geboren te *Leiden* (Zuidholland) 19 Mei 1897, machine-monteur, wonende te *Leiden*, provincie Zuidholland;

3°. *Leo Zemlak*, geboren te *Kerkrade* (Limburg) 19 Februari 1919, machine-bankwerker, wonende te *Kerkrade*, provincie Limburg.

Artikel 3

Met uitbreiding van het bepaalde bij artikel 6 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* No. 268) op het Nederlandschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 December 1938 (*Staatsblad* No. 204), wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan:

1°. *Wilhelmina Frischknecht*, geboren te *Emmen* (Drenthe) 19 Juni 1926, werkster, wonende te *Nieuw-Dordrecht*, gemeente *Emmen*, provincie Drenthe;

2°. *Francisca Helena van Kogelenberg*, geboren te *Thorn* (Limburg) 8 Augustus 1914, zonder beroep, wonende te *Thorn*, provincie Limburg;

3°. *Herman Joseph van Kogelenberg*, geboren te *Thorn* (Limburg) 25 Juli 1915, timmerman, wonende te *Thorn*, provincie Limburg;

4°. *Louis van Kogelenberg*, geboren te *Thorn* (Limburg) 10 Januari 1922, schilder, wonende te *Thorn*, provincie Limburg.

Artikel 4

Deze wet treedt in werking met ingang van de dag na die van haar afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,

938 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Onder verwijzing voor het overige naar de ingewonnen ambtsberichten¹⁾ ten aanzien van de verzoeken om naturalisatie van *Walther Cahn* en 23 anderen, moge de ondergetekende het volgende aantekenen.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 1°, is van Duitse herkomst. Hij vestigde zich in 1933, komende uit Keulen, te Amsterdam en heeft sedertdien zonder onderbreking hier te lande gewoond. Requestrant gevoelt zich in Nederland thuis en wenst hier te blijven. Zijn beide dochters zijn met Nederlanders gehuwd. Als fabrikant van technische artikelen en apparaten heeft hij een bestaan.

De in artikel 1, onder 2°, genoemde verzoeker is Zwitser. Hij woont sedert 1922 zonder onderbreking hier te lande en kan geacht worden te zijn ingeburgerd. Verzoeker is met een van oorsprong Nederlandse vrouw gehuwd en heeft vier kinderen, die allen te Emmen zijn geboren. In het bijzonder met het oog op de belangen van deze kinderen wordt het Nederlandschap op prijs gesteld. Requestrant is als werkman in dienst van het Staatsbosbeheer.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 3°, is geboren te Angermünde (Duitsland). In 1937 week hij naar Nederland uit en heeft sedertdien steeds hier te lande verblijf gehouden. Hij is voornemens met een Nederlandse vrouw in het huwelijk te treden. Ver-

¹⁾ Zijn met de overige bij deze Memorie van Toelichting overgelegde stukken nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

zoeker kan geacht worden te zijn ingeburgerd. Als fabrikant van confectiekleding heeft hij genoegzame middelen van bestaan.

De in artikel 1, onder 4°, genoemde verzoeker is hier te lande geboren en getogen. Zijn vader was van Duitse, zijn moeder van Nederlandse herkomst. Verzoeker is geheel in Nederlandse geest groot gebracht en onderscheidt zich in niets van een geboren Nederlander. Hij heeft nimmer in het buitenland gewoond en is voornemens ook in de toekomst hier te lande te blijven. Als landbouwersknecht verdient hij het brood.

De in artikel 1, onder 5°, genoemde verzoeker bezat in 1935, toen hij zich hier te lande vestigde, de Duitse nationaliteit. Op zijn verzoek werd hij in 1939 uit het Duitse Staatsverband ontslagen, ten gevolge waarvan hij thans staatloos is. Requestrant is te Essen geboren. Zijn moeder was een van oorsprong Nederlandse vrouw. De ouders, die reeds eerder naar Nederland waren gekomen, hebben, evenals een broeder van requestrant, in 1935 door naturalisatie de Nederlandse nationaliteit verkregen. Verzoeker heeft van 1935 af zonder onderbreking hier te lande gewoond en kan geacht worden te zijn ingeburgerd. Als fabrikant van babykleding heeft hij genoegzame middelen van bestaan.

De in artikel 1, onder 6°, genoemde verzoekster is te Amsterdam geboren als dochter van een Duitse vader en een van oorsprong Nederlandse moeder. Zij heeft nimmer in het buitenland gewoond, kreeg een Nederlandse opvoeding en opleiding en kan geacht worden in geest en leven Nederlandse te zijn. Als kantoorbediende voorziet zij in haar onderhoud.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 7°, is te Berlijn geboren uit Duitse ouders. Hij woont sedert Januari 1935 hier te lande en is ingeburgerd. Verzoeker is met een van oorsprong Nederlandse vrouw gehuwd. Hij drijft een im- en exportonderneming in fineer en fijne houtsoorten en heeft genoegzame middelen van bestaan.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 8°, bezit de Duitse nationaliteit. In 1917, op negenjarige leeftijd, kwam hij naar Nederland en werd te Maasland in een pleeggezin opgenomen. Sedertdien heeft hij zonder onderbreking hier te lande gewoond. Hij heeft zich de Nederlandse zeden en gewoonten eigen gemaakt en gevoelt zich Nederlander. Als handelaar in zuivelproducten heeft verzoeker een bestaan voor zich en zijn gezin.

De in artikel 1, onder 9°, genoemde verzoeker is van Duitse herkomst. Hij werd in 1938, komende uit Duitsland, te Amsterdam ingeschreven en heeft sedertdien zonder onderbreking hier te lande gewoond. Hij kan geacht worden te zijn ingeburgerd. Requestrant is technisch adviseur van een handelsmaatschappij voor erts en metalen en kan op voldoende wijze in het onderhoud van zich en zijn echtgenote voorzien.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 10°, is de zoon van een Belgische vader en een Nederlandse moeder. Hij is te Ittervoort in Limburg geboren en heeft met enkele korte onderbrekingen steeds in Nederland gewoond. Zijn opvoeding, opleiding en maatschappelijke vorming genoot hij geheel hier te lande. Verzoeker is met een Nederlandse vrouw gehuwd. Hij kan geacht worden in geest en leven Nederlander te zijn. Hij voorziet als mijnwerker in het onderhoud van zich en zijn gezin.

De in artikel 1, onder 11°, genoemde verzoekster bezit de Duitse nationaliteit. Zij is te Angermund geboren uit een Duitse vader en een van oorsprong Nederlandse moeder. In 1933 vestigde verzoekster zich in Nederland, waar zij sedertdien onafgebroken heeft gewoond. Zij bezocht hier te lande de huishoudschool en is in het bezit van het diploma huishoudkundige. Verzoekster heeft zich de Nederlandse zeden en gewoonten eigen gemaakt. Zij is werkzaam bij de Keuringsdienst voor Electrotechnische Materialen te Arnhem.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 12°, is te Hutta in Duitsland geboren uit Duitse ouders. Hij kwam in 1920 in Nederlands-Indië en heeft, met enkele korte onderbrekingen in verband met Europees verlof, sedertdien daar te lande gewoond. Requestrant, die met een Nederlandse vrouw is gehuwd geweest, kan geacht worden te zijn ingeburgerd. Als procuratiehouder bij een handelsmaatschappij voorziet hij in zijn onderhoud.

De in artikel 1, onder 13°, genoemde verzoekster, Nederlandse van geboorte, heeft de Nederlandse nationaliteit verloren door huwelijk met een vreemdeling. Na het overlijden van haar echtgenoot heeft zij verzuimd de voor de herkrijging van het Nederlanderschap nodige stappen te doen. Requestante heeft nimmer in het buitenland gewoond. Zij stelt er thans prijs op haar oorspronkelijke nationaliteit te herkrijgen. Uit eigen middelen voorziet zij in haar onderhoud.

De in artikel 1, onder 14°, genoemde verzoeker is te München-Gladbach geboren uit een Duitse vader en een van oorsprong Nederlandse moeder. De vader is in de oorlog 1914—1918 gesneuveld, waarna verzoeker zich met zijn moeder in Nederland vestigde. Sedertdien heeft hij onafgebroken hier te lande gewoond. Hij heeft zich de Nederlandse zeden en gewoonten eigen gemaakt en gevoelt zich Nederlander. Requestrant heeft een eigen schildersbedrijf en kan op voldoende wijze in zijn onderhoud voorzien.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 15°, is te Abwinkl (Duitsland) geboren uit Duitse ouders. In 1938 is hij op eigen verzoek uit het Duitse Staatsverband ontslagen, zodat hij thans zonder nationaliteit is. Requestrant kwam op 15-jarige leeftijd naar Nederland en woont thans drie en twintig jaren zonder onderbreking hier te lande. Hij is met een Nederlandse vrouw gehuwd. Zowel de echtgenote als de uit het huwelijk geboren kinderen zijn Nederlanders. Verzoeker heeft zich de Nederlandse zeden en gewoonten eigen gemaakt en gevoelt zich Nederlander. Als koopman in galanteriën en textiel heeft hij een broodwinning.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 16°, is te Maarheeze geboren als zoon van een Belgische vader en een van oorsprong Nederlandse moeder. Hij heeft nimmer in het buitenland gewoond, kreeg een Nederlandse opvoeding en opleiding en gevoelt zich Nederlander. Requestrant is werkzaam als assistent laborant bij de N.V. Philips te Eindhoven.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 17°, is te Venlo geboren als zoon van een Duitse vader en een van oorsprong Nederlandse moeder. Hij heeft sedert zijn geboorte steeds in Nederland gewoond en gevoelt zich Nederlander. Verzoeker kreeg een Nederlandse opvoeding en opleiding. Hij is in het bezit van de akte van bekwaamheid als onderwijzer en van enige bij-akten. Hij is hoofdonderwijzer van een school te Schiedam en leeft als broeder in kloostergemeenschap.

De verzoeker, genoemd in artikel 2, onder 1°, is te Warschau geboren uit Poolse ouders. Hij nam in 1939 deel aan de verdediging van zijn vaderland en vluchtte na de capitulatie via Roemenië, Joego-Slavië en Italië naar Frankrijk, waar hij andermaal aan de strijd tegen Duitsland deelnam. Vervolgens stak hij over naar Engeland en werd ingedeeld bij de in Schotland gevormde 1ste Poolse Pantser Divisie. Bij de invasie in 1944 kwam hij naar Normandië en maakte de veldtocht in West-Europa mee. Verzoeker bevond zich bij de troepen, die o.a. het Zuiden van ons land bevrijdden. Hij is met een Nederlandse vrouw gehuwd en heeft zich na zijn demobilisatie te Breda gevestigd. Hij is werkzaam als laborant bij de N.V. Hollandse Kunstzijde Industrie aldaar.

De in artikel 2, onder 2°, genoemde verzoeker is te Leiden geboren uit het huwelijk van een Franse vader en een van oorsprong Nederlandse moeder. Verzoeker heeft nimmer in het buitenland gewoond. Hij kreeg een Nederlandse opvoeding, genoot lager- en vakonderwijs aan Nederlandse scholen en gevoelt zich Nederlander. Hij diende in het Nederlandse leger gedurende de mobilisatie 1914—1918. Requestrant is met een van huis uit Nederlandse vrouw gehuwd. Als machine-bankwerker verdient hij het brood voor zich en zijn gezin.

De verzoeker, genoemd in artikel 2, onder 3°, is de zoon van een Joego-Slavische vader en een Nederlandse moeder. Hij is te Kerkrade geboren, waar hij ook steeds heeft gewoond. Verzoeker kreeg een Nederlandse opvoeding en schoolopleiding en heeft in het Nederlandse leger gediend. Zijn echtgenote is Nederlandse van geboorte. Requestrant is in geest en leven Nederlander. Als machine-bankwerker voorziet hij in het onderhoud van zich en zijn gezin.

Het wil de ondergetekende voorkomen, dat de in artikel 2 genoemde verzoekers, met het oog op de door hen aan den lande bewezen diensten voor kosteloze naturalisatie in aanmerking mogen worden gebracht, terwijl de omstandigheid, dat de in dit artikel, onder 1°, genoemde verzoeker niet voldoet aan het bepaalde bij artikel 3, vierde lid, onder 2°, der wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap voor zijn naturalisatie geen bezwaar behoeft op te leveren.

De in artikel 1, onder 2°, en 4°, genoemde verzoekers hebben vóór het intreden der meerderjarigheid van hun in artikel 3 genoemde kinderen het verzoek om naturalisatie ingediend. Het is billijk voornoemde kinderen alsnog bij uitdrukkelijke wetsbepaling mede te naturaliseren.

Twee van de verzoekers hebben zich niet aan Duitse dienst kunnen onttrekken doch dit behoeft, gelet op de in de dossiers gerelateerde omstandigheden aan hun naturalisatie niet in de weg te staan. Overigens hebben alle voorgedragenen zich tijdens de oorlog gedragen, zoals van toekomstige Nederlanders mocht worden verwacht.

Ten aanzien van allen, met uitzondering van de in artikel 1, onder 2°, genoemde verzoeker en diens in artikel 3, onder 1°, genoemde dochter, geldt, dat zij, hetzij omdat zij thans geen nationaliteit hebben, hetzij omdat zij hun nationaliteit door de voorgestelde naturalisatie zullen verliezen, niet een dubbele nationaliteit zullen hebben.

Laatstgenoemde verzoekers moeten, om de Zwitserse nationaliteit te verliezen, na de totstandkoming van de naturalisatie als Nederlander een verklaring afleggen, dat zij afstand doen van het Zwitserse staatsburgerschap. Zij hebben zich daartoe bereid verklaard.

De Minister van Justitie,
WIJERS.